

AAN Leden van de vaste commissie voor
Economische Zaken en Klimaat

CLASSIFICATIE

DATUM

REFERENTIE

VAN

10 september 2021

PA-NL 2021-09

Thomassen, Joris

ONDERWERP Position paper TenneT Net op zee Ten noorden van de Waddeneilanden

TER INFORMATIE

Inleiding

- Wind op zee is essentieel om op tijd de afgesproken doelstellingen van het klimaatakkoord te behalen. Er is afgesproken dat in 2030 voor ruim 11 gigawatt (GW) vermogen aan windparken op zee is gebouwd en op land is aangesloten.

Net op zee en de kabel

- TenneT is bij wet aangewezen voor het bouwen en beheer van het Net op Zee waarmee de opgewekte elektriciteit naar de gebruikers op land wordt getransporteerd.
- Dit Net op Zee bestaat uit een platform (het stopcontact op zee), twee zeekabels van 350MW met een diameter van 25 cm elk, het landkabelsysteem en een landstation, waarmee het windpark op het landelijke hoogspanningsnet wordt aangesloten. We hebben hier veel ervaring mee: in de Noordzee en ook in de Duitse Waddenzee hebben we meerdere kabels aangelegd en zijn daar nu ook mee bezig.
- De zorgen over de mogelijkheid dat twee van deze kabels via Schiermonnikoog worden aangelegd snappen wij heel goed. En daarom vinden wij het ook van groot belang dat de staatssecretaris en u een weloverwogen besluit kunnen nemen.

Informereren over de voor- en nadelen

- De doelstellingen voor wind op zee zullen in de toekomst waarschijnlijk worden verhoogd, terwijl de ruimte op de Wadden- en Noordzee juist steeds beperkter wordt. Elk tracé kent risico's en tegenstrijdige belangen. Dit stelt de staatssecretaris en u voor lastige keuzes.
- Het is onze taak om voorafgaand aan elk project de mogelijke routes met alle voor- en nadelen, de aanlegtechnieken en de impact op de omgeving in kaart te brengen. Op basis van onder andere deze informatie kan de staatssecretaris dan een besluit nemen voor een Voorkeursalternatief en met uw Kamer behandelen.
- In het geval het Net op Zee Ten noorden van de Waddeneilanden betekende het dat de minister het voorlopige besluit heeft genomen om het traject Eemshaven-West aan te wijzen als voorkeursalternatief.
- Wij leggen graag uit wat onze bevindingen zijn die door de toenmalige minister betrokken zijn in het voorlopige besluit.

Ons onderzoek

- Bij het in kaart brengen van de routes voeren we uitvoerig onderzoek uit waarbij we in de geest van de Omgevingswet vanaf het begin (2,5 jaar geleden) de omgeving en belanghebbenden zoals Waddenvereniging en LTO Noord betrekken en bevindingen voorleggen.
- Met de omgeving hebben we negen mogelijke tracés ontwikkeld; 4 zijn ingebracht vanuit de omgeving en

belanghebbenden en uitgewerkt in de openbare Integrale Effecten Analyse (zie: [IEA, juni 2020](#)). Alle tracés zijn beoordeeld op 5 aspecten: milieu ([MER, mei 2020](#)); omgeving; techniek; toekomstvastheid en kosten.

- Drie routes zijn afgefallen omdat die een te grote impact hebben op de natuur.
- Omdat de overheden in Groningen en Friesland graag wilden dat de kabels aankomen in Eemshaven zijn er uiteindelijk twee mogelijke routes overgebleven: Eemshaven-West en Eemshaven-Oost.

Route Eemshaven-Oost

- Voor de route Eemshaven-Oost kwamen uit onze onderzoeken meerdere risico's naar voren die in drie hoofdargumenten zijn samen te vatten:

1) Risico's op te weinig ruimte

Er is heel weinig fysieke ruimte op de route vanwege scheepvaartroutes en ankerplaatsen, er liggen al veel andere kabels en leidingen, alsmede de dynamische zeebodem.

Daarnaast gaat de kabel door het Eems-Dollard verdragsgebied. Zowel Duitsland als de eigenaren van de leidingen en kabels moeten toestemming geven voor onze kabel. In beide gevallen is dat geen uitgemaakte zaak.

2) Technische risico's

De bodem is op grote delen van de route erg dynamisch en dieptes kunnen in enkele jaren veranderen van -6 meter naar -21 meter waardoor bij de aanleg de eerder afgegeven vergunningen en toestemmingen niet meer toereikend kunnen zijn. Ook moeten kabels zeer diep gelegd worden om blootspoelen er van te voorkomen. Daarnaast leidt de beperkte ruimte tot het inzetten van weinig toegepaste technieken, zoals onderwater boringen van zee naar zee om kabels te kruisen.

3) Toekomstvastheid

Nog verder noordelijk op de Noordzee, liggen gebieden die gezien de klimaatdoelstellingen in de toekomst mogelijk als windgebied zullen worden aangewezen. Die toekomstige windparken worden vanwege de grotere afstand tot de kust met zwaardere gelijkstroomkabels aangelegd. De route Eemshaven-Oost lijkt in de toekomst een betere optie voor deze kabels, omdat deze kabels met zwaarder materieel aangelegd moeten worden, maar dan moet er wel voldoende ruimte zijn en aan de overige voorwaarden voldoen kunnen worden. Door nu de ruimte in de route Eemshaven-Oost te gebruiken kan in de toekomst deze route mogelijk niet meer gebruikt worden.

Samenvattend

- Deze risico's samen zorgen voor onzekerheid: de kabel voor Ten noorden van de Waddeneilanden en de mogelijke toekomstige kabels kunnen alleen via de Oostelijke route worden aangelegd wanneer de risico's gemitigeerd kunnen worden en er voldoende ruimte blijkt te zijn. Wij achten de kans hierop klein.
- Als er nu toch voor de oostelijke route wordt gekozen en later blijkt dat de toekomstige kabels er niet bij passen, dan moeten we alsnog terugvallen op de westelijke route. Dat zou naar verwachting tot meer impact leiden op het Waddengebied.

Route Eemshaven-West

- De route Eemshaven-West heeft een ander risico; het gebied is een belangrijk natuurgebied. Het is noodzakelijk dat de aanleg de minst mogelijke effecten heeft op de natuur.

- Daarom ontwikkelt TenneT nu een variant (Wantij) die vrijwel alle schelpdierbanken vermijdt. Hierbij zijn vrijwel geen bagger- en graafwerkzaamheden nodig.
- Er zijn verschillende aanlegtechnieken die beperkte verstoring op het Wad hebben. Bijvoorbeeld een Wadtrencher, een machine die de gronddruk heeft van een gemiddelde wadloper. De kabel wordt door de wadtrencher direct geplaatst in een sleuf van 0,5 meter tot maximaal 1 meter breed op de juiste diepte. Afgaande op diverse ervaringen in het Duitse en in het Nederlandse Waddengebied (project Gemini) verwachten we dat er na enkele weken geen sporen op de wadplaten meer zichtbaar zijn.
- Ook kijken we naar een extra lange ondergrondse horizontale boring onder Schiermonnikoog, om hiermee het eiland en kwelders te ontzien.
- Momenteel wordt onderzocht wat de beste uitvoeringstechniek is – met oog voor natuur en technische haalbaarheid. De resultaten worden begin oktober verwacht, zodat deze kunnen worden meegewogen in de definitieve besluitvorming in november.

Weloverwogen keuze

- Samenvattend bestaat de keuze uit twee tracés. Eemshaven- Oost met ruimtelijke, technische en toekomstvastheid risico's. Of Eemshaven-West, met mogelijke nadelige natuureffecten en veel oppositie.
- De ruimte op de Waddenzee is beperkt en raakt vol. Vanwege de ambities voor meer Wind op Zee adviseren wij nu al om bij de huidige projecten rekening te houden met beschikbare ruimte voor toekomstige kabels, zodat ook toekomstige windparken kunnen worden aangesloten.
- Wij snappen dat deze keuzes lastig is. Wij streven er met onze informatie naar u te helpen een weloverwogen en geïnformeerde keuze te maken.
- TenneT is dan ook altijd bereid om aanvullende informatie te geven. Want uiteindelijk hebben wij er allemaal baat bij wanneer er een gedragen besluit ligt.